

Økonomiske rammevilkår for brintinfrastruktur

2. delaftale om rørbunden brintinfrastruktur

(4. april 2024)

Stemmeaftale mellem

Regeringen (Socialdemokratiet, Venstre og Moderaterne), Socialistisk Folkeparti, Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti, Enhedslisten, Radikale Venstre, Dansk Folkeparti og Alternativet

Regeringen (Socialdemokratiet, Venstre og Moderaterne), Socialistisk Folkeparti, Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti, Enhedslisten, Radikale Venstre, Dansk Folkeparti og Alternativet er enige om de økonomiske rammevilkår for brintinfrastruktur i Danmark og principperne for statslig risikoafdækning af et jysk backbone, og aftalepartierne vil politisk understøtte realiseringen af et jysk brintbackbone med henblik på at styrke Danmarks grønne førerposition i Europa. Samtidig noterer aftalepartierne sig, at brintinfrastruktur kan spille en vigtig rolle i udnyttelsen af Danmarks havvindspotentiale i Nordsøen, fordi det potentielt kan øge værdien af havvind.

Aftalepartierne har sammen indgået flere politiske aftaler med ønske om at udvikle og fremme brint og grønne brændstoffer i Danmark. Aftalerne har understøttet etableringen af Power-to-X-anlæg og produktionen af brint baseret på strøm fra vedvarende energikilder med henblik på at udvikle en helt ny forsyningssektor. Formålet er at omdanne strøm fra vedvarende energikilder til grønne brændstoffer, hvilket kan komme Danmark og EU til gavn ved at bidrage til CO₂-reduktioner, forsyningssikkerheden i Europa og nye grønne arbejdspladser.

En ny forsyningssektor kan medføre behov for en ny energiinfrastruktur. Aftalepartierne tog derfor det første skridt med *1. delaftale om ejerskab og drift af fremtidens danske, rørbundne brintinfrastruktur*. Aftalepartierne vil med nærværende aftale tage endnu et skridt mod realiseringen af en dansk brintinfrastruktur med forbindelse til Tyskland (brintbackbone), som kan bidrage til muligheden for et nyt dansk eksporteventyr, samt mulighed for at høste større værdi af det danske potentiale for havvind. Herigennem kan grøn strøm fra danske vindmøller i Nordsøen omdannes til grøn brint på danske PtX-anlæg, der enten kan transporteres direkte over grænsen til Tyskland mhp. at understøtte den grønne omstilling af den tyske industri eller viderekonverteres til avancerede grønne brændstoffer til fx sø- og luftfarten i enten Danmark eller udlandet

Indtræden på et nyt marked kan være forbundet med usikkerhed, og derfor har aftalepartierne med nærværende aftale til hensigt at sende et klart signal til markedet om, at staten, under de i aftalen beskrevne forudsætninger og betingelser, er villig til at tage en del af risikoen og skyde statslig kapital i en brintinfrastruktur, hvis de relevante markedsaktører i tilstrækkelig grad er villige til at påtage sig en del af risikoen i projektet og dermed understøtte en markedsbaseret udbygning af brintinfrastrukturen.

Brintinfrastrukturens økonomisk regulatoriske rammevilkår

Der er behov for klare regulatoriske rammer for brintmarkedet, der tager hensyn til, at brint er et opstartsmarked forbundet med usikkerhed. Aftalepartierne er derfor enige om, at der med udgangspunkt i Europa-Kommissionens brint- og gasmarkedsplan skal tilvejebringes national regulering, der giver fleksible rammer og bidrager til at mindske risikoen for de første brugere af infrastrukturen med henblik på at styrke incitamentet til at træde ind på markedet i opstartsfasen. Aftalepartierne er således enige om, at:

- Der vælges reguleret tredjepartsadgang, og at brintinfrastrukturselskaber skal opkræve tariffer, der er metodegodkendt af Forsyningstilsynet, via salg af kapacitet i brintrørene
- Alle brugere betaler for at anvende infrastrukturen, og det er ikke muligt at undtage aktører.
- Brintinfrastrukturselskaber skal have mulighed for at udskyde dele af deres tarifindtægter i tid mhp. at mindske risikoen for de første brugere, men infrastrukturselskabet skal kunne indhente sine akkumulerede underskud, når flere brugere anvender systemet.
- Brintinfrastrukturselskaberne kan gøre brug af incitamentet til, at brugerne binder sig til lange kontrakter. Brintinfrastrukturselskaberne skal have friholdt minimum 10 pct. af kapaciteten til korte kontrakter i infrastrukturen.

Aftalepartierne noterer sig endvidere, at brintinfrastrukturselskaber forventes at være naturlige monopoler, der skal økonomisk reguleres mhp. at beskytte forbrugerne mod unødige omkostninger. Aftalepartierne er derfor enige om, at brintinfrastrukturselskaber underlægges økonomisk indtægtsrammeregulering med udgangspunkt i reguleringen af metangasininfrastruktur. Da grøn brint er et opstartsmarked, er aftalepartierne derudover enige om, at følgende principper bør implementeres i en økonomisk indtægtsrammeregulering:

- Forsyningstilsynet bemyndiges til at udarbejde økonomiske indtægtsrammereguleringer for brint. Udviklingen og implementeringen af indtægtsrammereguleringen på brint skal ske i en arbejdsgruppe mellem Forsyningstilsynet og Energistyrelsen, hvor der også vil være dialog med branchen.
- Reguleringsperioderne er indledningsvis af en toårig varighed med henblik på, at Forsyningstilsynet kan justere rammerne løbende i en opstartsperiode. Indtægtsrammen er i første reguleringsperiode ansøgningsbaseret.
- Infrastrukturselskaberne pålægges ikke effektiviseringselementer i en opstartsperiode, da usikkerhederne om de faktiske aktiviteter er så betydelige, at en vis lempelighed i den indledende regulering vurderes nødvendig af hensyn til selskabernes økonomiske holdbarhed.
- Den økonomiske indtægtsrammeregulering skal rumme, at infrastrukturselskaberne kan fastsætte fleksible tariffer, hvor de udskyder tarifindtægter via en ensartet tarifiering over tid. Indtægtsrammereguleringen skal ligeledes indrettes til at modvirke krydssubsidiering og diskriminering.

Statslig påtagelse af risiko ved etableringen af Energinets jyske brintbackbone

Brintinfrastrukturens etablering vil kræve store investeringer, som er forbundet med stor risiko for brintinfrastrukturselskaberne, herunder særligt Energinets potentielle investering i et backbone. Energinet vurderer på nuværende tidspunkt, at et backbone kan koste (anlægsinvestering) i omegnen af 15 mia. kr., hvilket Energinet konsoliderer ifm. deres modningsprojekt frem mod en ansøgning om etablering af brintinfrastrukturen (§ 4-ansøgning). Endvidere forventes brintinfrastrukturen i en opstartsperiode at generere et driftsunderskud, der senere vil skulle indhentes, når flere brugere tilkobles systemet.

Aftalepartierne noterer sig, at der med denne aftale ikke tages stilling til en konkret model for statens risikodækning af Energinets investering i et brintbackbone, herunder et muligt statsligt kapitalbidrag. Dertil noterer aftalepartierne sig, at der er behov for yderligere markedsdialog og modning af projektet for jyske backbone, inden der kan tages en beslutning om både udformning og størrelse af et evt. statsligt kapitalbidrag, og at denne aftale understøtter dette arbejde.

Aftalepartierne indgår derfor aftale om, at staten, under forudsætning af de i aftalen overordnede beskrevne betingelser, er villig til at påtage sig en del af risikoen i forbindelse med Energinets potentielle investeringer i et brintbackbone mhp. at hjælpe markedet og en hel ny forsyningssektor godt i gang. Staten er således klar til at påtage sig en del af risikoen for projektet, såfremt markedets aktører er villige til også at påtage sig en del af risikoen under de i aftalen beskrevne krav.

Aftalepartierne noterer sig, at etableringen af et brintbackbone forudsætter en tilstrækkelig udbygning af vedvarende energi og efterspørgsel på transport af brint, herunder til Tyskland. Dette øger risikoen ved projektet, da staten og Energinet ikke har direkte indflydelse på markedsudviklingen eller den relaterede tyske infrastrukturudbygning. Aftalen medfører ikke i sig selv behov for yderligere beslutninger om fx etablering af mere VE mhp. at understøtte etableringen af et brintbackbone.

Aftalepartierne er enige om, at risikoen forbundet med etableringen af et brintbackbone skal fordeles hensigtsmæssigt mellem staten, infrastrukturselskab, markedet og relevante aktører på den tyske side af grænsen i overensstemmelse med principperne for en markedsbaseret udrulning af brintinfrastrukturen, *jf. 1. delaftale: Ejerskab og drift af fremtidens danske, rørbundne brintinfrastruktur.*

Derfor er partierne enige om at fastsætte fem overordnede betingelser for Energinets adgang til statslig finansiering (f.eks. egenkapitalindskud, lån, garantier), herunder at:

- brugerne før Energinets endelige investeringsbeslutning kontraktmæssigt forpligtiger sig økonomisk og juridisk i minimum 10-15 år til årligt at købe minimum 1,4 GW brintkapacitet i et rør med en brintkapacitet på 3 GW.

- at Energinet forud for evt. investeringsbeslutning tilvejebringer en kontrakt med Gasunie om et brintrør til Tyskland, som gensidigt forpligter begge parter ift. etableringen.
- Energinet opretter et helejet og juridisk og økonomisk separat datterselskab, uden moderselskabshæftelse, der skal varetage aktiviteter forbundet med evt. etablering, finansiering og drift af brintsystemet.
- det ifm. Energinets ansøgning om investeringsbeslutning med henblik på at etablere infrastrukturen (§4-ansøgning) og statens evt. beslutninger om Energinets adgang til statslig finansiering vurderes, bl.a. på baggrund af den præsenterede businesscase, at et statsligt finansieringsbidrag (f.eks. kapitalindskud, lån, garantier) vil være økonomisk ansvarligt og ikke vil medføre eller udgøre udgifter for staten.
- såfremt Energinet ønsker at anvende fleksible tariffer, skal det ved Energinets endelige investeringsbeslutning forventes, at FSTS vil acceptere en indtægtsmodel for brintinfrastruktur, der tillader fremføring af underdækning, der senere finansieres ved overdækning.

Aftalepartierne noterer sig, at Energinet på baggrund af markedsdialogen vil opdatere businesscasen for et samlet jysk brintbackbone. Er businesscasen ikke tilstrækkelig robust til at opfylde ovenstående betingelser, vil Energinet undersøge muligheden for og konsekvenserne ved en faseopdeling og/eller geografisk tilskæring af brintinfrastrukturen. Disse opdateringer af businesscasen vil være afsluttet senest Q3 2024. Sådanne ændringer i projektet kan også få betydning for projektets økonomi og kapacitet. Afledt heraf kan det også få betydning for betingelsen om, at brugerne årligt skal købe minimum 1,4 GW brintkapacitet i et rør med en brintkapacitet på 3 GW. De øvrige betingelser vil forblive uændrede.

Aftalens karakter

Aftalepartierne noterer sig, at aftalen udgør en opfølgning på dele af *Aftale om udvikling og fremme af brint og grønne brændstoffer* af d. 15. marts 2022 og dele af *1. delaftale: Ejerskab og drift af fremtidens danske, rørbundne brintinfrastruktur* af 22. maj 2023.

Aftalen har karakter af en stemmeaftale. Aftalepartierne forpligter sig til at stemme for de lovforslag og bevilningsmæssige hjemler, der udmønter aftalens indhold. Aftalepartierne står derfor frit, når den nødvendige lovgivning er vedtaget.

Aftalepartierne noterer sig, at principperne i nærværende aftale sætter rammerne for en evt. investeringsbeslutning, som iht. *Lov om Energinet* vil skulle foretages af Energinet ved en § 4-ansøgning fra Energinet, som klima-, energi- og forsyningsministeren skal tage stilling til. Som led i en evt. investeringsbeslutning vil regeringen udforme den konkrete model for et statsligt finansieringsbidrag, som vil blive forelagt aftalepartierne.

Aftalepartierne vil i tide inden budfristen for havvindsudbuddene i Nordsøen drøfte regeringens model for et evt. statsligt finansieringsbidrag bl.a. baseret på Energinets opdaterede businesscase. Derudover vil aftalepartierne løbende blive orienteret om aftalens implementering, herunder ifm. Energinets § 4-ansøgning.